

Quản lý dạy học môn Tiếng Anh trung học phổ thông theo hướng trải nghiệm tại thành phố Hạ Long, tỉnh Quảng Ninh

Kiều Anh

GV Trường TH- THCS và THPT Lê Thánh Tông - Hạ Long, Quảng Ninh

Received: 25/7/2024; Accepted: 29/7/2024; Published: 2/8/2024

Abstract: Society is increasingly developing, international integration is the trend of all countries in the world. In the face of changes and current development trends, not only Vietnam but also many countries in the world have innovated content, programs, and teaching methods to improve the quality of human resource training, in order to promote the socio-economic development of the country. In that context, Vietnamese education has also had many innovations. Besides natural and social subjects, English is the means for people to access the world's cultures and knowledge most quickly. Therefore, teaching English in all high schools in the country in general and in high schools in Ha Long city in particular is extremely important and necessary. The English program for high school has the following objectives: to form and develop in students basic knowledge and skills in English and the intellectual qualities necessary to continue studying at a higher level or to enter the working life and communicate around the world. The article mentions some measures in managing teaching English at high schools in the experiential direction in Ha Long city, Quang Ninh province.

Keywords: Managing, experiential, high school, Ha Long, Quang Ninh

1. Đặt vấn đề

Xã hội ngày càng phát triển, hội nhập quốc tế là xu hướng của tất cả các quốc gia trên thế giới. Trước những biến đổi, xu thế phát triển hiện nay, không chỉ có Việt Nam (VN) mà rất nhiều nước trên thế giới đã thực hiện việc đổi mới nội dung, chương trình, phương pháp dạy học (PPDH) để nâng cao chất lượng đào tạo nguồn nhân lực, nhằm thúc đẩy sự phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Trong bối cảnh đó nền giáo dục VN cũng có nhiều đổi mới. Bên cạnh các môn học tự nhiên và xã hội, tiếng Anh là phương tiện để con người có thể tiếp cận nhanh nhất các nền văn hoá và tri thức của thế giới. Chính vì vậy việc dạy học tiếng Anh ở tất cả các trường THPT trong nước nói chung và ở trường THPT trên địa bàn TP Hạ Long nói riêng hết sức quan trọng và cần thiết.

Hiện nay môn Tiếng Anh được các nhà trường đầu tư, quan tâm đổi mới cả về nội dung, chương trình, PPDH. Tuy nhiên việc học tiếng Anh hiện nay của HS chủ yếu để tham gia các kì thi và chưa thực sự có bề sâu. Ngoài ra công tác quản lý tổ chức dạy học theo hướng trải nghiệm tại các trường THPT chưa được quan tâm sâu sắc, HS chưa được tham gia hoạt động trải nghiệm thực thụ, chưa tự tin giao tiếp, viết các văn bản tiếng Anh hoặc tham gia dẫn chương trình hoạt động ngoại giao chưa đủ độ chín và thấu

cả về phong cách, về nội dung, về hình thức tổ chức

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khái quát về quản lý (QL) dạy học môn Tiếng Anh THPT theo hướng trải nghiệm

Hoạt động QL có thể được hiểu là quá trình tác động và điều chỉnh có định hướng của người quản lý đối với các đối tượng được QL thông qua việc áp dụng các công cụ QL. Mục đích của hoạt động QL là tận dụng một cách hiệu quả các nguồn lực và đạt được mục tiêu của tổ chức. Nó yêu cầu sự phối hợp giữa các yếu tố khác nhau trong đời sống xã hội và kết hợp giữa những quy luật, quy tắc và PP cụ thể. Do đó, QL vừa mang tính khoa học vì sử dụng các nguyên tắc và PP, vừa mang tính nghệ thuật vì đòi hỏi sự sáng tạo và áp dụng linh hoạt vào các tình huống và đối tượng cụ thể.

QL giáo dục là sự tác động có chủ đích của chủ thể QL đến đối tượng QL trong lĩnh vực giáo dục nhằm đạt mục tiêu xác định.

Hoạt động dạy tiếng Anh theo hướng trải nghiệm là hoạt động truyền thụ của giáo viên (GV), thông qua hoạt động này, HS lĩnh hội được những tri thức KN, kĩ xảo theo mục tiêu môn học đã được xác định; GV tổ chức điều khiển hoạt động nhận thức của HS để tạo cho HS có trình độ năng lực và KN tự tìm kiếm và lĩnh hội kiến thức. Thực chất là GV tổ chức

hướng dẫn, kiểm tra, điều chỉnh giúp HS tự học, tự nghiên cứu tự điều chỉnh để tự hoàn thiện và phát triển bản thân thông qua HDDH. Như vậy, hoạt động này chỉ có thể đạt hiệu quả cao khi có sự thống nhất biện chứng giữa người dạy và người học.

QL việc dạy học là sự tác động có định hướng, có chủ đích của người QL đến cách thức làm việc của thầy và trò thông qua kế hoạch, tổ chức, chỉ đạo và KTĐG nhằm đạt được mục đích dạy học đã định. Quản lý HDDH là một trong những nhiệm vụ hàng đầu vì vấn đề này có liên quan đến mọi thành tố của quá trình dạy học, đó là mục tiêu - nội dung - PP - phương tiện - hình thức - kết quả, đặc biệt là mối quan hệ thầy - trò trong dạy học.

Chương trình GDPT môn Tiếng Anh giúp HS có một công cụ giao tiếp mới, hình thành và phát triển cho HS năng lực giao tiếp bằng tiếng Anh thông qua các KN nghe, nói, đọc, viết. Kết thúc chương trình GDPT, HS có khả năng giao tiếp đạt trình độ Bậc 3 của Khung năng lực ngoại ngữ 6 bậc dành cho Việt Nam, tạo nền tảng cho HS sử dụng tiếng Anh trong học tập, hình thành thói quen học tập suốt đời để trở thành những công dân toàn cầu trong thời kỳ hội nhập. Với mục tiêu học Tiếng Anh được mở rộng như một công cụ giao tiếp thì PPDH tiếng Anh phải xuất phát từ mục tiêu đào tạo, nhằm đạt được mục đích của GD.

Đổi mới PPDH và GD theo định hướng hình thành phẩm chất, năng lực HS là yêu cầu cần thực hiện trong đổi mới GDPT hiện nay. Dạy học và tổ chức hoạt động GD theo hướng hình thành, phát triển phẩm chất, NL HS không có nghĩa là loại trừ PPDH truyền thống, hình thức tổ chức hoạt động GD đã có mà đó là sự kết hợp hài hòa, nhuần nhuyễn giữa PPDH truyền thống, hình thức tổ chức hoạt động GD đã có với mục tiêu dạy học, tổ chức hoạt động GD nhằm phát huy tính tích cực, chủ động, tự giác, độc lập, sáng tạo của người học

2.2. PP hoạt động giáo dục giá trị sống cho HS ở trường THPT

Hoạt động dạy học môn Tiếng Anh tại các trường THPT ở TP Hạ Long, Quảng Ninh trong những năm gần đây đã có những tiến bộ đáng kể. Các CBQL trường đã áp dụng nhiều biện pháp QL để tạo trải nghiệm tốt hơn cho việc dạy học tiếng Anh. CBQL thường xuyên tổ chức các hoạt động phục vụ công tác QL nhà trường. Các biện pháp QL bao gồm quản lý lập kế hoạch, tổ chức, chỉ đạo KTĐG dạy học tiếng Anh theo hướng trải nghiệm đã được tiến hành trong nhà trường và bước đầu có kết quả.

Tuy nhiên, bên cạnh những thành quả đã đạt được, vẫn còn một số hạn chế và vấn đề cần giải quyết. Công tác chỉ đạo chưa được đồng bộ mặc dù có sự thống nhất. QL công tác KTĐG hoạt động dạy học của GV vẫn chưa đạt hiệu quả cao. Một số GV vẫn gặp hạn chế trong việc áp dụng các PP giảng dạy tiếng Anh mới, sử dụng CNTT và thiết bị trong quá trình dạy học, và tạo môi trường học tập sử dụng tiếng Anh cho HS. Thiếu đầu tư vào CSVC và thiết bị dạy học cũng gây khó khăn, và GV chưa thường xuyên sử dụng các dụng cụ dạy học hiện đại do thiếu KN trong việc sử dụng chúng. Hình thức KTĐG hiện tại chưa phù hợp với mục tiêu, chương trình, nội dung và PP dạy học tiếng Anh.

Ngoài ra, một số HS vẫn chưa thấu hiểu đầy đủ về tầm quan trọng và vai trò của môn tiếng Anh. Điều này ảnh hưởng đến động lực học tập của họ trong môn học này. Để khắc phục những hạn chế này, cần có các biện pháp quản lý hoạt động dạy học tiếng Anh theo hướng trải nghiệm để đạt hiệu quả tốt hơn.

2.3. Biện pháp QL hoạt động dạy học môn Tiếng Anh THPT theo hướng trải nghiệm

QL hoạt động dạy học tiếng Anh trong nhà trường THPT là hoạt động diễn ra thường xuyên cùng với hoạt động dạy học tiếng Anh trong nhà trường, tuy nhiên, quản lý dạy học tiếng Anh THPT theo hướng trải nghiệm để đáp ứng những thay đổi của chương trình, SGK mới còn nhiều khó khăn, lúng túng. Tác giả đã đề xuất 5 giải pháp sau:

1. *Bồi dưỡng đội ngũ CBQL, GV về việc quản lý hoạt động dạy học môn Tiếng Anh THPT theo hướng trải nghiệm*

Xây dựng đội ngũ CBQL, GV có đủ phẩm chất, năng lực chuyên môn có nhận thức đúng đắn về việc thực hiện chiến lược GD, mục tiêu GD của nhà trường và mục tiêu dạy học của bộ môn mình phụ trách. Xác định đúng vị thế, vai trò của CBQL và GV trong việc chịu trách nhiệm với sản phẩm GD của mình, tạo được niềm tin và nguồn lực cho địa phương là yêu cầu hết sức quan trọng trong giai đoạn hiện nay. Phát huy vị trí môn học trong xã hội hiện nay để CBQL, GV nhận thấy được tầm quan trọng của việc dạy học môn Tiếng Anh theo hướng trải nghiệm rất quan trọng.

2. *Đổi mới hình thức tổ chức dạy học môn Tiếng Anh THPT theo hướng trải nghiệm*

Đổi mới hình thức tổ chức hoạt động dạy học môn Tiếng Anh theo hướng trải nghiệm đóng vai trò quan trọng trong việc hình thành phẩm chất năng lực cho HS, giúp HS tự tin, có KN sử dụng ngôn ngữ

thực hành tốt nhất, tạo niềm tin cho HS giao tiếp và trình bày quan điểm, ý kiến bằng tiếng Anh.

HS thành thạo ngôn ngữ và mạnh dạn giao tiếp cũng như giải quyết các tình huống trong đời thường. Ngoài mục tiêu rèn luyện khả năng tự chịu trách nhiệm, năng lực lãnh đạo, KN làm việc nhóm; HS còn được định hướng, trải nghiệm các nội dung học tập để khám phá bản thân và phát triển năng khiếu. Thông qua hoạt động của các CLB, GV, cán bộ quản lý, phụ huynh hiểu và quan tâm hơn đến nhu cầu nguyện vọng và mục đích chính đáng của HS. Nhà trường chỉ đạo GV tạo mô hình dạy học tổ ưu nhất nhằm giúp người học không còn e ngại khi nói tiếng Anh.

3. Đổi mới PP dạy học môn Tiếng Anh THPT theo hướng trải nghiệm

Sử dụng PPDH tích cực sẽ giúp HS tiếp nhận, chuyển hóa lượng kiến thức thành KN, năng lực cũng như tài sản của chính người học, tạo môi trường học tập hiệu quả, chất lượng và cuốn hút người học. PP dạy học mới khơi dậy cho người học sự đam mê, yêu thích và mong muốn được học tập, được trải nghiệm và cơ hội cho HS giao lưu và thể hiện chính mình đầy tự hào. Năng lực giao tiếp là mục tiêu của biện pháp và giúp HS sử dụng tiếng Anh một cách tốt nhất.

4. Đổi mới KTĐG kết quả hoạt động dạy học môn Tiếng Anh THPT theo hướng trải nghiệm

Hiệu trưởng và GV thực hiện đúng các chỉ đạo về việc đánh giá theo hướng hình thành và phát triển năng lực cho HS thông qua các PP, hình thức đổi mới KTĐG kết quả học tập của HS theo hướng phát triển phẩm chất năng lực HS. GV cần nắm vững các yêu cầu, nguyên tắc đổi mới KTĐG kết quả học tập của HS và các KN thiết kế công cụ đánh giá, tiêu chí đánh giá. Hiệu trưởng và GV nắm được định hướng đổi mới đánh giá năng lực HS và vận dụng tốt trong việc xây dựng câu hỏi, bài tập, có biện pháp quản lý tốt kết quả KTĐG năng lực của HS.

GV khi thực hiện công tác KTĐG phải đáp ứng với mục tiêu của chủ đề, chuyên đề và nội dung bài học, đảm bảo tính công bằng, khách quan và công khai cho HS.

5. Bồi dưỡng các nguồn lực phục vụ cho hoạt động dạy học trải nghiệm của bộ môn Tiếng Anh THPT

Thực hiện công tác tuyên truyền về việc tổ chức dạy học trải nghiệm, giúp HS tự tin, sáng tạo, năng động và hình thành các KN cơ bản trong xử lý tình huống. Thực hiện tốt công tác phối kết hợp giữa nhà

trường gia đình và xã hội trong công tác giáo dục HS. Tăng thêm nguồn lực để tổ chức các hoạt động dã ngoại tham quan, làm đồ dùng dạy học, khen thưởng cho GV và HS tích cực trong dạy và học.

Đây sẽ là những gợi ý có tính tham khảo giá trị với hoạt động quản lý dạy học môn Tiếng Anh theo hướng trải nghiệm cho CBQL và GV tiếng Anh các trường THPT.

3. Kết luận

Quản lý hoạt động dạy học môn Tiếng Anh theo hướng trải nghiệm nhằm đáp ứng Chương trình GDPT 2018, đây là một trong những chủ trương lớn của Đảng và Nhà nước. Việc quản lý đồng bộ các khía cạnh trên sẽ góp phần thúc đẩy hoạt động dạy học tiếng Anh diễn ra một cách hiệu quả, nâng cao nhận thức của người dạy, người học và toàn thể hội đồng sư phạm cũng như các lực lượng hỗ trợ khác của xã hội.

Trên cơ sở nghiên cứu lý luận và thực tiễn, tác giả đã đề xuất 5 biện pháp cụ thể. Các biện pháp được xây dựng theo nguyên tắc đảm bảo tính kế thừa, tính thực tiễn và tính hiệu quả. Mỗi biện pháp có tính độc lập tương đối về mục tiêu, nội dung, cách tổ chức thực hiện cũng như khả năng phát huy trong từng thời điểm, từng hoàn cảnh cụ thể cũng khác nhau. Tuy vậy, chúng sẽ phát huy tối đa khi được vận dụng một cách đồng bộ, linh hoạt và sáng tạo theo từng hoàn cảnh cụ thể của mỗi cơ sở GD. Để HĐDH tiếng Anh ở các trường THPT trên địa bàn TP Hạ Long, tỉnh Quảng Ninh ngày càng có hiệu quả cao hơn, người CBQL cần thực hiện đồng bộ các biện pháp nêu trên. Người CBQL cần nắm rõ các đặc điểm trên trong quá trình thực hiện các biện pháp để thúc đẩy hoạt động dạy học tiếng Anh của nhà trường đạt hiệu quả hơn, đáp ứng yêu cầu đổi mới GD & ĐT trong giai đoạn hiện nay.

Tài liệu tham khảo

[1]. Ban chấp hành TW Đảng CSVN (2009), *Văn bản số 242-TB/TW ngày 15/4/2009 thông báo Kết luận của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện Nghị quyết Trung ương 2 (khóa VIII), phương hướng phát triển GD & ĐT đến năm 2020*. Hà Nội

[3]. Đặng Quốc Bảo (2011), *Những vấn đề cơ bản về quản lý giáo dục và sự vận dụng vào quản lý giáo dục, quản lý nhà trường*, Đề cương bài giảng lớp Cao học quản lý giáo dục. Hà Nội

[4]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2014); *Thông tư số 01/2014/TT-BGDĐT ngày 24 tháng 01 năm 2014 Ban hành Khung năng lực ngoại ngữ 6 bậc dùng cho Việt Nam*. Hà Nội